

Paso»yty i pó³paso»yty roŕlin kwiatowych

Autor: Administrator
07.07.2004.
Zmieniony 17.03.2008.

Paso»ytnicze roŕliny (parazytofity)- grupa roŕlin bezzieleniowych (lub czêŕciowo bezzieleniowych) pó³paso»ytów, np. jemio³a lub wiele gatunków z rodziny trêdownikowatych (Scrophulariaceae), np. ŕwietlik, szelê»nik, gnidosz, pszeniec. Roŕliny te nie asymiluj±, wykorzystuj± substancje pokarmowe wytworzone przez zaatakowanego »ywiciela; np.: kianianka; »uskiewnik ró»owy; zaraza. Szacuje siê, »e istnieje oko³o 3 tysiêcy gatunków roŕlin kwiatowych maj±cych zdolnoŕæ wykszta³cania organów inwazyjnych okreŕlanych mianem ssawek (haustorium). Haustoria s³u»± paso»ytem do absorbowania wodnego roztworu soli mineralnych i sk³adników organicznych z tkanek »ywiciela (gospodarza). Ponadto wydzielaj± enzymy umo»liwiaj±ce inwazjê.

Wŕród roŕlin paso»yticznych wyró»nia siê: · paso»yty obligatoryjne (bezwzglêdne) - do przeprowadzenia cyklu »yciowego wymagaj± gospodarza. · paso»yty fakultatywne (wzglêdne) - mog± dope³niæ cykl »yciowy niezale»nie od gospodarza.

Roŕliny paso»ytnicze dzieli siê tak»e ze wzglêdu na zdolnoŕæ fotosyntezy: · paso»yty obligatoryjne (ca³kowite, bezwzglêdne), czyli holopaso»yty = holoparazyty. Nie posiadaj± zdolnoŕci przeprowadzania fotosyntezy. Jednak»e nie zawsze s± bezzieleniowe (bezhlorofilowe). Niekiedy (niektóre gatunki kianianki i zarazy, np. *Cuscuta reflexa*) zawieraj± niewielk± iloŕæ chlorofilu. Od gospodarza pobieraj± niezbêdne sk³adniki pokarmowe (bia³ka, lipidy, witaminy, cukrowce), sole mineralne i wodê, w pe³ni uzale»niaj±c siê od niego, np. rodzaje: »uskiewnik *Lathraea*, zaraza *Orobanche*, kianianka *Cuscuta*. · paso»yty fakultatywne (wzglêdne, czêŕciowe), czyli semiparazyty (pó³paso»yty). Maj± zdolnoŕæ fotosyntezy, jednak»e pobieraj± od »ywiciela wodê i sole mineralne. Niekóre bez paso»ytowania nie s± zdolne do rozwijania kwiatów, np. rodzaj szelê»nik *Rhinanthus* = *Alectorolophus*. Inne natomiast (np. rodzaj ŕwietlik *Euphrasia*) w razie niemo»noŕci paso»ytowania rozwijaj± kwiaty, jednak»e w mniejszej iloŕci, a wydane owoce s± drobniejsze. Pó³paso»ytem o skórzastych, zimozielonych liŕciach jest jemio³a (*Viscum album*); wystêpuj±ca na ró»nych drzewach, przede wszystkim liŕciastych. Jej owocami s± bia³e, lepkie jagody, przenoszone z drzewa na drzewo przez ptaki. Jagody przyklejaj± siê do ga³êzi, a rozwijaj±ce siê z nasion siewki wrastaj± swym korzeniem poprzez korê »ywiciela, a » do jego drewna. Wytwarzaj± drobne korzenie boczne (czyli ssawki), które »±cz± siê z naczyniami »ywiciela. Parazytofity mog± paso»ytowaæ na ró»nych czêŕciach roŕlin. Wyró»nia siê dwie grupy: · paso»yty korzeniowe – ich ssawki wnikaj± do korzeni roŕlin. Taki paso»yt niekoniecznie musi prowadziæ podziemny tryb »ycia. Paso»ytem korzeniowym i zarazem prowadz±cym g³ównie podziemny tryb »ycia jest »uskiewnik *Lathraea*. Szelê»nik *Rhinanthus* jest paso»ytem korzeniowym, ale wiêksza czêŕæ jego cia³a (pêd) egzystuje nad powierzchni± ziemi.